

Kliimaministeerium
info@kliimaministeerium.ee

Teie 06.11.2025 nr 1-4/25/4844;
KLIM/25-1229/-1K
Meie 02.12.2025 nr 1.1-11/4818-2

**Elektrituruseaduse ning alkoholi-,
tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi
seaduse muutmise seaduse eelnõu
kooskõlastamine**

Austatud härra Sutt

Kooskõlastame elektrituruseaduse ning alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse muutmise seaduse eelnõu järgmiste märkustega.

1. Lisatavas § 59² lõikes 4¹ kasutatakse uusi termineid „ümberpaigutamise risk“ ja „märkimisväärse ümberpaigutamise risk“, mis tuleks defineerida, kuna neid ei ole varem elektrituruseaduses (ELTS) varem kasutatud (kuigi seletuskirja osas 4 on kirjas, et uusi termineid ei kasutata). Ka seletuskirjas pole mõisteid põhjalikumalt selgitatud. Mõisted tulenevad Euroopa Komisjoni kliima-, keskkonnakaitse ja energiaalase riigiabi suunised alates aastast 2022 (edaspidi *riigiabi suunised*) punktist 405, kus viidatakse märkimisväärse ümberpaigutamise riskiga ja ümberpaigutamise riskiga sektoritele.

Leiame, et lõike 4¹ sõnastus on keeruline ja teeme ettepaneku kaaluda kasutada ka eelnõus mõistet „taastuvenergia tasu“, mida kasutatakse juba seletuskirjas. Sellisel juhul oleks paremini arusaadav, et elektrienergia suurtarbijad peavad maksma taastuvenergia tasust 15%, kui tegemist on märkimisväärse ümberpaigutamise riskiga sektori ettevõttega ja 25%, kui tegemist on ümberpaigutamisriskiga sektori ettevõttega (vt selle kohta ka riigiabi suuniste punkt 408).

2. Lisatava § 59² lõike 4¹ punktis 1 on märgitud, et elektrienergia tarbimise maht peab olema üle 1 GWh. Seletuskirjas on aga toodud andmed 2023. a kohta, kus 1 GWh või rohkem elektrienergiat tarbivaid isikuid oli 79. Juhime tähelepanu, et riigiabi loa taotluse esitamisel on vajalik välja tuua ka riigiabi saavate ettevõtjate prognoositav arv ning peab olema selge, kas ettevõtjad, kes tarbivad 1 GWh on abikõlblikud. Seega peaks selguse huvides ka seletuskirjas tooma välja vaid nende isikute arvu, kelle tarbimine ületab 1 GWh. Samuti

juhime tähelepanu, et seletuskirja osas 6.1 (nt osas Mõju regionaalarengule) on toodud statistika soodustusele kvalifitseeruvatest ettevõtetest, kelle tarbimine on 1-9,9 GWh aastas, s.o kaasa arvatud 1 GWh tarbimisega ettevõtted.

3. Lisatava § 59² lõike 4¹ punkt 3: riigiabi suuniste punktis 414 on viidatud abisaaja kohustusele viia läbi energiaaudit direktiivi 2012/27/EL artikli 8 tähenduses. Kuigi seletuskirjas on selgitatud, et energiaauditi nõue juba kehtib direktiivi 2012/27/ EL alusel suurettevõtetele, soovitame ka eelnõus viidata direktiivi 2012/27/EL artiklile 8.

4. Lisatava § 59² lõike 4¹ punktis 4 on vajalik täpsustada, et tegemist on riigiabi suuniste 1. lisas oleva loeteluga (eelnõus viide vaid lisale).

5. Lisatava § 59² lõigetes 4³ ja 4⁹ on toodud, et (taastuenergia tasu) soodusmäära saab rakendada ka tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist 2026. a. Palume seletuskirjas selgitada, kuidas on see kooskõlas ELTL art 108 lõikega 3, s.o et soodusmäära saab rakendada tagasiulatuvalt ja enne kui Euroopa Komisjon on teinud abikava kohta lubava otsuse. Ei ole reaalne, et komisjon 1. jaanuariks 2026. a otsuse teha jõuab. Ka eelnõu § 59² lõikes 4⁷ on kirjas, et abi antakse üksnes pärast Euroopa Komisjoni heakskiitvat otsust.

6. Lisatav § 59² lõike 4⁶ kohta palume seletuskirjas selgitada, kuidas on erand kooskõlas riigiabi suunistega (riigiabi suunistes (punktid 414 ja 415) sellist erandit otseselt kirjas pole).

7. Lisatava § 59² lõikes 4⁷ palume asendada viimases lauses sõna „heakskiitvat“ sõnaga „lubavat“. Sarnast sõnastust on juba kasutatud ELTSi § 59 lõikes 2¹ ning seda kasutatakse ka konkurentsiseaduse § 30¹ lõikes 2¹.

8. Lisatava § 59² lõikes 4¹¹ tuleks selguse huvides täpsustada, mida mõeldakse „järgmise aasta“ all. Kas toetuse saamise aastale järgnevat aastat, abikõlbmatuse tuvastamise aastast, abi tagasi nõudmise otsuse tegemise aastast vm?

9. Lisatava § 59² lõiget 4¹³ on seletuskirjas selgitatud, et otsus (taastuenergia tasu) soodusmäära lõpetamiseks võib olla ka „tagasiulatuvalt, mille tulemusel peab soodusmäära ebaõiglaselt kasutanud isik tasuma taastuenergia tasu tagasiulatuvalt täies ulatuses hetkest, mil ta enam madalamale määrale ei kvalifitseerunud“. Sellist tagasinõudmise võimalust aga eelnõus sätestatud ei ole. Lisaks palume seletuskirjas selgitada, kas sellisel juhul on tegemist ebaseadusliku riigiabiga, mille tagasinõudmisele kohaldub konkurentsiseaduse § 42 (sh tuleb ebaseadusliku riigiabi tagasinõudmisel rakendada intresse).

10. Lisatava § 59² lõike 4¹⁵ puhul palume seletuskirjas selgitada, kas tegemist on ebaseadusliku riigiabiga, mil tagasinõudmise puhul tuleb rakendada konkurentsiseaduse § 42.

Lisaks on lisatavas lõikes 4¹⁵ sätestatud, et uuesti saab abi küsida, kui rikkumine on kõrvaldatud. Palume kaaluda, kas sõna „rikkumine“ antud juhul on asjakohane, õigem oleks kasutada „kui täidetakse toetuse saamise tingimusi“, kuivõrd sõna „rikkumine“ viitab seaduse rikkumisele.

11. Lisatava § 59² lõike 4¹⁶ osas juhime tähelepanu, et komisjoni suunistele raskustes olevate mittefinantsettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta on viidatud ELTSi § 59¹ lõike 2 punktis 6 ja soovitame kasutada sama sõnastust.

12. Lisaks teeme ettepaneku selguse huvides asendada § 59² lõigetes 4², 4³, 4⁷, 4⁸, 4¹¹, 4¹², 4¹³, 4¹⁴ ja 4¹⁶ tekstiosa „lõikes 4¹ nimetatud määr“ tekstiosaga „lõikes 4¹ nimetatud vähendamismäär“, kuna lõikes 4¹ kasutatakse sõna „vähendamismäär“.

Seejuures palume vähendamismääraga seonduvat täpsustada või selgitada seletuskirjas. Riigiabi suunised ütlevad, et ümberpaigutamise ja märkimisväärse ümberpaigutamise riski korral peab abi saaja katma vähemalt vastavalt kas 25% või 15% kuludest. Eelnõus on samad numbrilised määrad aga need on seal „vähendusmäärana“. Vähendusmäär on sisuliselt allahindlus, mis on oma olemuselt midagi muud kui osakaal kuludest, mida keegi maksab. 25% vähendusmäär tähendab, et makstakse 75% kuludest (soovitud on, et makstakse 25% kuludest ehk vähendusmäär on 75%).

13. Eelnõu § 1 punkti 3 kohta palume seletuskirjas selgitada, kuidas on tagasiulatuv jõustumine kooskõlas ELTL art 108 lõikega 3, s.o et soodusmäära saab rakendada tagasiulatuvalt ja enne kui Euroopa Komisjon on teinud abikava kohta lubava otsuse.

14. Palume lisada seletuskirjale selgitus (nt tabeli vormis), kuidas on eelnõu sätted kooskõlas riigiabi suunistega, eelkõige osa 4.11 (Abi, mida antakse energia suurtarbijatele elektrimaksude vähendamise vormis) konkreetsete tingimustega, sh kas on tegemist riigiabi suuniste punktis 413 mainitud maksude vähendamisega või maksutagastusega. Palume seletuskirja lisada ka, kui suur on suurtarbijatele antava riigiabi kogumaht kogu abikava kestuse jooksul ning milline on aastane maht. See on muu hulgas oluline otsustamiseks, kas meetme kohta on vaja teha ka järelhindamine. Euroopa Komisjon nõuab järelhindamist abikavade puhul, mille riigiabi kogumaht ületab 150 miljonit eurot aastas või 750 miljonit eurot abikava kestuse jooksul (vt riigiabi suuniste osa 5).

15. Meie hinnangul esineb kehtivas ELTS-s probleem, mida nüüd veel võimendatakse. Paragrahvi 59² lõige 1 sätestab, et kulu kannab tarbija, arvestades võrguteenuse tarbimise mahtu ja otseliini kaudu tarbitud elektrienergia kogust. See ei jäta mitte mingit muud võimalust peale selle, et kogu taastuvenergia toetamise kulu katab tarbija. Lisatava § 59² lõike 4¹⁰ kohaselt aga korraldab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium riigieelarvest hüvitise maksmise põhivõrguettevõtjale taastuvenergia tasu väiksema laekumise eest hiljemalt 1. juuliks taotletud perioodi kohta.

Seega hakataks edaspidi igal aastal riigieelarvest Eleringi kulusid katma, kuid § 59² lõikes 1 ütleb endiselt, et taastuvenergia kulud katab tarbija, mistõttu tuleks meie hinnangul muuta ka muuta lõiget 1, et selles oleks selgelt välja toodud, et taastuvenergia kulusid kaetakse nii tarbija kui maksumaksja poolt.

16. Seletuskirjas on mõju keskmise suurtarbija kuludele elektri tarbimisvahemike lõikes välja toodud. Samas palume seletuskirja täiendada ka hinnangulise koondmõju arvutusega, mis annaks selgema arusaama meetme ulatusest ettevõtete elektrienergiALE tehtavate kulutuste suhtes.

17. Teeme ettepaneku, et pärast ATKEASE muudatuse jõustumist esitab Kliimaministeerium Euroopa Komisjonile uue grupierandi teatise (praegune grupierandi teatis SA.112270 kehtib kuni 31.12.2026), kuna ATKEASE § 20³ lõike 3 punkti 1 muudatusega laiendatakse potentsiaalsete riigiabi saajate ringi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi
rahandusminister

Virge Aasa 5885 1493
Virge.Aasa@fin.ee

Maris Kalda 5885 1434
Maris.Kalda@fin.ee

Kaupo Raag 5885 1386
Kaupo.Raag@fin.ee

Kristjan Pungas 5885 1401
Kristjan.Pungas@fin.ee